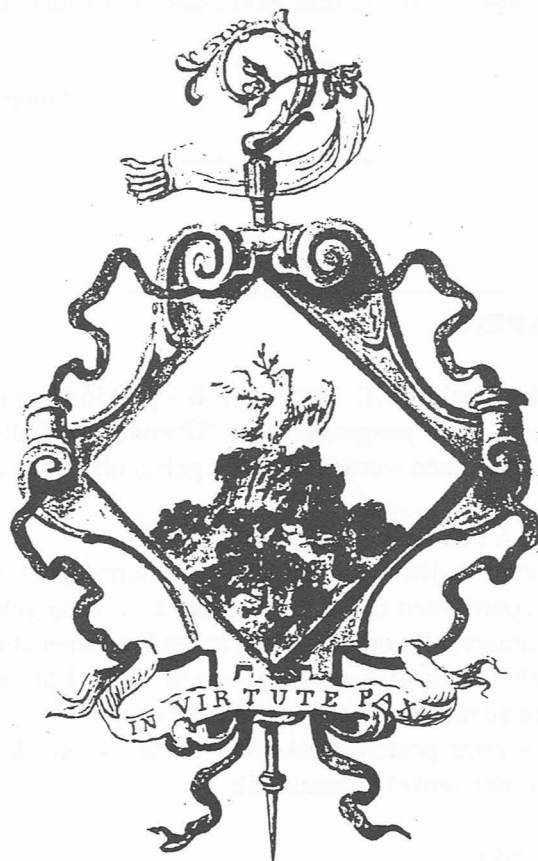

DE STAM AUDENAERDE

Wij willen hier, in enkele korte rubrieken, bespreken hetgene wij op onze speurtocht in het kader van onze familiegeschiedenis en stamboomonderzoek, nopens de stam *AUDENAERDE* gevonden hebben aan illustere familienaamdragers.

*M.^w Therese van Audenaerde, ix Abdijse
van O.L.V. ter Lazarye, genaent het Rycke-
Gast-huys binnen Gend, gestaft den 24 february 1794.*

MARIA-THERESIA van AUDENAERDE
IX° ABDIS
van het RIJKE GASTHUIS te GENT

- 3 November 1792 De VIII° Abdis *PLACIDE van LIERDE* overleed.
°1730, Abdis 29.1.1763, benoeming door Keizerin Maria-Theresia van Oostenrijk.
Gestaft de 17 April 1763.
SEDE VACANTE gedurende meer dan één jaar.
- 12 November 1792 Franse troepen rukken voor de eerste maal in de stad Gent binnen.
- 5 Februari 1793 Inventaris van de roerende goederen van de abdij door twee vertegenwoordigers van de "Commissaires Nationaux de la République Française".
- 12 November 1793 Installatie van Maria-Theresia van Audenaerde als IX° Abdis van het Rijke Gasthuis te Gent.
- 15 November 1793 Benoeming van Maria-Theresia van Audenaerde, per brief van de Prins, als IX° Abdis.
- 24 Februari 1794 Tot IX° Abdis gestaft (= gewijd) (*).
- 4 Juli 1794 Tweede bezetting door de Fransen, begin van verval van de Abdij.
- 30 November 1794 Voor de derde maal in vier jaar, grote belastingen van 40.000 £ de France, volledig betaald door de abdij van het Rijke Gasthuis.
- 1 September 1796 Wet ter afschaffing van Godsdienstige Instellingen.
- 19 September 1796 Tweede inventaris van de roerende goederen der abdij.

---

* "Op den dag van haere plegtige wydinge BINNEN GEND DEN XXIV VAN SPROKEL-MAEND TEN JAERE aLs bYnaer 't gansCh VoL-WoeLenDe eUropa zIt In onVreDe zonDer Waere rUste. "Illa venit ad eum ad vesperam portans ramum Olivae virentibus foliis ore suo. De Duyve is ontrent den avond tot Noë gekomen, brengende in haeren Bek eenen Tak van Olyven met groene Blaederen."

D E N V R E D E I N D E U G D'
VOL HEMEL-ZEGEN TOEGEWENSCHT AEN DE GOD-VRED'-EN-DEUGD'-MINNENDE MEVROUW,
MEVROUW MARIA THERESI
VAN AUDENAERDE,

IN VOLLEN LUYSTER EN PLEGT VERHEVEN TOT

I X. A B D I S S E

DER WYD-BEROEMDE ABDYE VAN ONZE LIEVE VROUWE TER LAZARY

(G E Z E Y T)

RYKE GAST-HUYS,
ONDER DEN REGEL ENDE STANDAERD' VAN DEN GROOTEN E
HEYLIGEN VADER
B E N E D I C T U S.

OP DEN DAG' VAN HAERE PLEGTIGE INWYDINGE

BINNEN GEND' DEN XXIV. VAN FEBRUARIU

LOFFELYCK IN O'VERHEYD', G'HEYLIGT ZY UW WEIRDIGHEYD'.

I N L E Y D I N G. { Tu pascis Populum meum. } 2. Reg. 5. y. 2.
Gy zult myn Volk hoeden. }

"Den Vrede in Deugd".

- 10 October 1796 Een vergoeding voor ieder koor-non van 10.000 £ de France, en voor ieder novice 1.000 £ de France.
- 23 Januari 1797 (30 Pluviôse l'an 5)
Het Rijke Gasthuis openbaar te koop gesteld.
- 10 Juni 1798 Terugkeer van de Abdis Maria-Theresia van Audenaerde en enkele nonnen in hun oude Abdij.
- 3 Juli 1818 De IX° en laatste Abdis Maria-Theresia van AUDENAERDE overleed op 3 Juli 1818.
- Haar wapenspreuk: "*IN VIRTUTE PAX*".
(Stadsarchief GENT, Atlas Goethebuer L 66/13b).

"IN VIRTUTE PAX"

De gaLLe-Looze DUYVe VoorzIen Van Den oLYF Van peYS,
geesteLYk beWezen in de zeer eerweirde, deugd-begaefde,
en achtbaere vrouw ... .. (cf. Genesis 8. 8-12)

Ruitvormig wapenschild, schildveld van zilver,
Opvliegende duif met olijftakje in de bek bovenop een bergtop.
(Bergen rijzen hoog op in het schild en eindigen meestal in een spitse top)
De Abdissen voerden enkel de herderstaf achter haar wapen.
(Bisschopstaf = kromstaf = herderstaf.)
De Abt of Abdis hebben een kromstaf met sluiër.
(Sluier = zweetdoek = Sudarium)
Een Abdis mag een kromstaf met Sudarium dragen tijdens een processie.
Abten en Abdissen dragen hun kromstaf uitsluitend binnen hun Abdij-klooster.
Teneinde de kromstaf van een bisschop te onderscheiden van die van een abt of abdis is deze voorzien van een sluiër (velum) die aan de knop van de staf is gehecht.
Deze bestaat uit een smalle zijden doek (panisellus), ook wel sudarium (sluier zweetdoek) genoemd, die moest voorkomen dat de dikwijls vochtige onbedekte hand in contact kwam met de staf; volgens de Romeinse Ritus werden handschoenen uitsluitend door Bisschoppen gedragen.

TIJDSGEBEUREN

1780-1792

JOZEF II Duits Keizer 1765-1790, °13.3.1741 Wenen †20.2.1790 aldaar, zoon van Keizer FRANS I en MARIA-THERESIA van Oostenrijk.

Jozefinisme, Tolerantie-edict 1781 (verhouding Kerk/Staat).

Poging van de "verlichte despoot" Jozef II tot radicale hervormingen in kerkelijke en politieke structuren.

Verzet van reactionaire Statisten (Van der Noot) en progressieve Vonckisten (Vonck).

1789 - Brabantse omwenteling,

1790 - Restauratie,

1789 - Luikse Revolutie,

1791 - Restauratie.

LEOPOLD II Duits Keizer 1790-1792, °5.5.1747 Wenen †1.3.1792 aldaar, broer en opvolger van Jozef II.

1792-1815

1789 - 1795 FRANSE REVOLUTIE.

21 September 1792, Franse Koningschap afgeschaft.

1792 - 1797 Eerste coalitie-oorlog tegen Frankrijk.

1792 - Franse bezetting van onze gewesten.

21 Januari 1793, Lodewijk XVI terechtgesteld (1774-1792)

1793 - Tweede Restauratie.

1793 - 1794 Schrikbewind.

1794 - Terugkeer der Franse troepen.

1795 - Annexatie (ook Luik) en afbraak oude structuren:

inrichting van 9 departementen,

afschaffing tienden, leen- en tolstelsel,

afschaffing der Gilden en standen,

laïcisering, einde wereldlijke macht der Kerk.

1795 - 1799 DIRECTOIRE. Verfransing Vlaamse burgerij.

1797 - 1798 kerkvervolgingen, Boerenkrijg tegen godsdienstpolitiek en militaire lasten (1798).

1799 - 1802 Tweede coalitie-oorlog.

1799 - 1804 CONSULAAT. 1801 - Concordaat.

1804 - 1815 NAPOLEON I Bonaparte Keizer van Frankrijk.

(°15.8.1769 Ajaccio †5.5.1821 St. Helena)

Tijdens Napoleon tijdelijk betere verhouding Kerk/Staat.

1805 - Derde coalitie-oorlog.

1806 - 1807 Vierde coalitie-oorlog.

1809 - Vijfde coalitie-oorlog.

1812 - 1814 Zesde coalitie-oorlog.

18 Juni 1815 Slag bij Waterloo, definitieve zege van de Coalitie!

1815-1830 Restauratie van de Bourbonmonarchie.

1815 - 1824 LODEWIJK XVIII (°1755 Versailles †1824).

1814 - 1830 De Verenigde Nederlanden, Koninkrijk als anti-Franse barrière.
Willem I Koning der Nederlanden.

1830 - 1839 Belgische Revolutie (25.8.1830) September-dagen.

1831 - LEOPOLD I Koning der Belgen. Internationaal Conferentie van Londen erkent Belgische onafhankelijkheid.

BIBLIOGRAFIE

- MONASTICON BELGE Tome VII Prov. Flandre Orientale 2me volume 1977.
- ACHT EEUWEN GENTSE ZIEKENHUIZEN, R.U.G. & U.Z. GENT 1993.
- DE PUE P. "Een abdijs die niet goed gekend is" in "Toerisme in Oost-Vlaanderen" Gent 1973 jg. 22 pp. 32-37.
- WYFFELS A. "Het hotel Reylof en het Rijke Gasthuis" in "Toerisme in Oost-Vlaanderen" Gent 1970 nr. 4 pp. 62-65.
- BRUNO BERNARD HEIM, KERKELIJKE HERALDIEK van 1270 tot Johannes-Paulus 1980, Uitgeverij Altiora-Averbode.
- CARL-ALEXANDER von VOLBORTH, Het Wapen stijl en vorm, 1971 Familia et Patria, Handzame.
- RIETSTAP'S Handboek der Wapenkunde, Leiden 1961.

- Stadsarchief Gent: Wapenschild en -spreuk:
Atlas Goetghebuer L 66/13b.
- Archief & Dokumentatiecentrum voor streekgeschiedenis te Melle: Openbaarbekendmaking-aanplakbiljetten der gewenste Abdisse, twee originele verschillende exemplaren.

Een verdienstelijke man zag het eerste levenslicht te Lokeren de 29 April 1691.
Zijn naam ?

<p>EGIDIUS FRANCISCUS AUDENAERDE kanunnik, vicaris-generaal, 23e deken Sint-Baafs Cathedraal te Gent.</p>

Gillis-Frans AUDENAERDE geboren te Lokeren de 29 April 1691,
zoon van Aegidius en Anna van Hecke,
overleden te GENT de 15 November 1768,
begraven in de Gentse Hoofdkerk, Sint-Baafs Cathedraal, in de kapel van de
HH. Petrus en Paulus.

Aegidius Franciscus AUDENAERDE, Locerensis, die professor in de theologie en in het Grieks was te Leuven vooraleer hoge functies te bekleden in het aartsbisdom Mechelen en in het bisdom Gent. Hij was de jongste Lokeraar om naar Leuven te gaan, die zich op 14-15 jaar liet inschrijven in het Castrum; (= de Burcht).

Primus aan de Universiteit te Leuven in 1711 voor filosofie, in 1721 licentiaat in de theologie; vervolgens professor in filosofie aan de pedagogie de Burcht, professor Grieks aan het Trilingue-college. Hij werd deken der faculteit der kunsten.

Vanaf 1732 begint hij een kerkelijke carrière, eerst bij het aartsbisdom Mechelen en daarna door zijn dorpsgenoot bisschop Joannes Baptista de Smet naar het bisdom Gent geroepen.

Op 24 Mei 1737 werd hij, kanunnik van de Metropool Mechelen, 13e kanunnik en "Pénitencier" (boetpriester) van de Cathedraal van Sint-Baafs te Gent. (Chanoine de la troisième Prébende graduée du côté gauche. - E.A. HELLIN.)

Een jaar later werd hij Aartspriester, 7 Maart 1738, en op 24 December 1748 werd hij de 23e Deken van de Cathedraal te Gent. In 1741 bij het overlijden van Monseigneur J.B. de Smet, bisschop van Gent (1731-41) was hij eveneens Vicaris-Generaal van het openstaande bisdom Gent.

Zijn digniteitswapen is wapenschild van lazuur (blauw), drie boeken van goud, 2 en 1, de boekruggen naar schildpunt gericht.

Zijn wapenspreuk: "SAPIENTIAM ANTIQUORUM EXQUIRET SAPIENS."

Gillis-Frans AUDENAERT overleed te Gent de 15 November 1768, begraven in de kapel der HH Petrus en Paulus in de Hoofdkerk St. Baafs te Gent, naast het graf van Deken Le Monier.

Zijn grafsteen is van witte marmer (207 x 112 cm) in omlijsting in de vloer van kapel XVII, links, bijna geheel uitgesleten.

Zerk met zijn digniteitswapen en grafschrift:

Schrijfwijze & spellingsvarianten: AUDENAERDE - AUDENAERT.

QUOD MORTALE HABUIT
HIC DEPONI VOLUIT
REV. ADM. AC AMPLISSIMUS DOMINUS

AEGIDIUS FRANCISCUS AUDENAERT,
LOKERENSIS - WASIANUS S.T.L.,

OLIM LOVANIÏ IN QUATUOR PAEDAGOGIORUM
CONCURSU PRIMUS IN ARTIBUS DECLARATUS,
IBIDEM PHILOSOPHIAE AC LINGUAE GRAECAE,
PROFESSOR, DEINDE ECCL. METROPOLITANAE
MECHLINIAE CANONICUS, TANDEM HUIUS
EXEMPTAE CATHED.ECC.CAN.GRADUATUS
ET SUCCESSIVE POENITENTIARUS,
ARCHIPRESBYTER ET DECANUS:
FUIT CENSOR LIBRORUM, PASTOR CHORI,
EXAMINATOR AC JUDEX SYNODALIS,
NEC NON SEDE VACANTE VICARIUS GENERALIS,
IN OMNIBUS ACUTISSIMO JUDICIO,
RECTA AC SINCERA INDOLE EXCELLUIT,
FACTA OPULENTISSIMA APUD LOVANIENSES,
PRO WASIANIS FUNDATIONE, EX QUA
IN HAC CATHEDRALI ANNIVERSARIUM
PERPETUUM
AETATIS SUAE ANNO 77. DIEM ULTIMUM
CLAUSIT 15 NOVEMBRIS 1768.

R.I.P.

Van Dr. Maurits Ghysseling, ontvingen wij de hierna vermelde data nopens archiefstukken van het oud-archief van Sint-Baafs.

1725 nov. 29 (1 stuk) K8507.

Inventaris van de roerende goederen, sterfhuis van Guilielmus Kerckhoffs, kapelaan in St. Rombouts te Mechelen, opgemaakt op verzoek van testament-uitvoerder Egidius Franciscus Audenaert.

1757 sep. 20 (1 bundel) K8495.

Akte van notaris François van Tieghem houdende stichting door Egidius Franciscus Audenaert van beurzen voor studenten in de pedagogie, het Castrum te Leuven, met voorrang voor familieleden, waartoe hij renten legateert tot een bedrag 8000 Gulden kapitaal ten laste van de Staten van Vlaanderen en tot tweemaal 1000 Pond kapitaal ten laste van het land van Waas.

1761 Juni 09.: aanstelling van provisorsen van die fundatie.

1764 Dec. 10.: supplementaire gift.

Uittreksel van zijn testament voor zijn erfgenamen van 1765, januari 27, betreffende die fundatie, en diverse kopieën en vertalingen.

K8497. Brieven voor en door Eugène Joseph HULIN, geneesheer te Gent, over het eventuele voortbestaan van de vruchten van de fundaties E.F. Audenaert en Lambertus Franciscus van Damme te Leuven, aangeslagen tijdens het Frans bewind 1819-1820.

BIBLIOGRAFIE

- E.A. HELLIN, *Histoire chronologique des Evêques et du Chapitre de l'église Cathédrale de S. Bavon à Gand, 1772.*
- Dr. Elisabeth DHANENS, *Inventaris van het Kunstpatrimonium van Oostvlaanderen, (V) St. Baafskathedraal Gent, 1965.*
- Paul VANDEN BAVIERE, *Studeren tijdens het Ancien Regime, Lokeraars te Leuven (1476-1791) (Lokeren vroeger).*
- Jozef van GOEY, *Bijdrage tot de geschiedenis der stad Lokeren in Lokeren Vroeger, 1939.*

Jacques DISCART-AUDENAERDE
